

בית הנשיא
رئاسة الرئيس
OFFICE OF THE PRESIDENT

דברי הנשיא באירוע לציון מאה שנה לחברה ההיסטורית הישראלית

"שוחרי ההיסטוריה היהודית, בארץ ובגולה, נקראים לתת את ידם לחברתנו, ולסייע לפעולותיה השונות בחקר העבר, למען ההווה והעתיד". כך מסתיימת כרזה שפרסמה החברה ההיסטורית הישראלית, בשנת תש"י. כהיסטוריונים, בוודאי שלא אחדש לכם דבר, אבל עבורי זה היה מרגש מאוד, לראות את הכרזה הזו – עליה מופיע גם שמו של נשיא המדינה השני, אז לעתיד – יצחק בן צבי - כאשר אנו מציינים מאה שנים להיווסדה של "החברה ההיסטורית הישראלית".

במאה השנים הללו, המפעל הכביר, שהוקם כחלק מהחלוציות הציונית, כשההתיישבות הייתה רק בחיתוליה - יצאה למסע מרתק בעקבות עברנו, מסע שבו לקחו חלק ענקי רוח ומחקר – גדולי ההיסטוריונים של העם היהודי, מסע של התעמקות בסיפורים. כי הרי זו משמעות ההיסטוריה - סיפור, והסיפורים האלה שמוריקם, שאתם, שתלמידכם ותלמידי תלמידכם, חושפים, קוראים ובוחנים שוב ושוב, יוצרים אותנו ומעצבים את הזיכרון הקולקטיבי שלנו.

בכל יום אנו נחשפים לגילויים היסטוריים חדשים. מסמכים שנשכחו ונחשפים מחדש, חפירות ארכאולוגיות המגלות שכבות נוספות של תרבות וחיים, עדויות המספקות נקודות מבט חדשות על אירועים מוכרים.

הגילויים הללו הם לא רק עובדות נוספות בספרי ההיסטוריה; הם חיים, נושמים ומשפיעים על האופן שבו אנו מבינים את עצמנו ואת סביבתנו. פעמים רבות חקר העבר מאפשר לנו לקיים תהליך של אנליזה, קהילתית, אישית, לאומית וחברתית, ולהבין את התהליכים שהביאו אותנו למקום שבו אנחנו נמצאים היום. ללא המחקר ופרסומו – בשפה העברית ובכלל - היינו נשארים עיוורים לחלקים חיוניים בזהותנו ולפוטנציאל הטמון בנו כחברה.

מבחינה זו, ומכל בחינה אחרת, ההיסטוריה היא לא רק שדה או תחום עיסוק ומחקר; אלא – ואני מעיד כאן באופן אישי – ההיסטוריה היא קודם כל תשוקה, חיבור אינטימי, וניסיון מתמשך, שאף פעם לא נגמר, לגעת בשורשים – שלנו ושל אחרים. האהבה שלי, או יותר נכון – ההתמכרות שלי – להיסטוריה מכל מין וסוג, היא לא דבר חדש; וכך גם הקנאה שלי בכם – ההיסטוריונים - אתם שמממשים את האהבה הזאת יום-יום, חיים את ההבנה שהעבר הוא אינו רק סיפורים ישנים, אלא כוח עוצמתי עצום המנחה אותנו בהווה ומעצב את עתידנו.

לכן זו קלישאה לומר שאנחנו חיים בזמנים היסטוריים, אבל זו תהיה פחות קלישאה לטעון שאנחנו חווים 'שבר היסטורי'. בספרו "העולם של אתמול" שטפן צווייג, הוא עוצר לרגע שבו הוא מסתכל לאחור, ויודע שהעולם שהיה לא יחזור, שחלף עידן. עבור רבים מאיתנו, שבעה באוקטובר היה רגע כזה. כהיסטוריונים אתם בוודאי יודעים, שיעבור עוד זמן רב, עד שניתוח מושכל של הזמנים האלה באמת יתאפשר. עוד מוקדם מדי לעכל זאת למרות שיצאו כבר עשרות ספרים. אנחנו חווים זאת יום יום, שעה שעה, את החוויות בעוצמה עצומה, ואני מאמין שייקח דורות להגיע לפרספקטיבה

בית הנשיא
رئاسة الرئيس
OFFICE OF THE PRESIDENT

הנכונה של הרגע הזה והמשמעויות העצומות שלו עלינו כחברה על המדינה שלנו, על האיזור כולו ועל העולם כולו.

אבל גם השנה הזאת – בה פורסמו עשרות רבות של ספרים ואלפי מאמרים – משקפת לנו היטב איך אתם - ההיסטוריונים – מגשרים בין הדור הנוכחי לדורות קודמים. אתם מספקים קול לדורות עברו שהתמודדו גם הם עם משברים אדירים; וכך אתם מאפשרים לנו, גם ברגעי משבר, גם היום, לראות את התמונה הגדולה ולקבל פרספקטיבה, השראה, וגשר בין הדורות. בכל דרך שבה תבחרו, אתם תהיו משתתפים אקטיביים בעיצוב הדרך כדי לעזור לנו להבין גם את ההווה וגם את העתיד.

וכאן, מכובדיי, נכנסת החשיבות הגדולה של הפצת הידע ההיסטורי לציבור הרחב, הנגשה שהייתה ועודנה חלק בלתי נפרד, ממטרות החברה ההיסטורית הישראלית; הנגשה שרלוונטית במיוחד לדור הצעיר שלנו. שכן עלינו לוודא שהידע ההיסטורי אינו נשאר בין כתלי האקדמיה, אלא מגיע לסטודנטים, למורים, לתלמידים, לכל מי שיש בו סקרנות וצמא לדעת – בישראל וברחבי תבל. חינוך היסטורי מקיף, שמאפשר לצמא-דעת מגע ישיר עם המקורות, הוא המפתח לטיפוח דור מודע, מעורב ופעיל.

לא פחות חשובה, כמובן, ההתאמה של המחקר ההיסטורי לעולם המודרני: גם במובני הבינה המלאכותית והשלכותיה, וכמובן ברמה הבסיסית יותר – הנוגעת להתמודדות עם אתגרי השימור והתיעוד במציאות שבה הכל היום נמצא ברשתות חברתיות.

במעמד זה, אני רוצה להודות לכם החוקרים, המורים, הסטודנטים וכל העוסקים במלאכה החשובה של תיעוד, שימור והפצת ההיסטוריה, במיוחד ההיסטוריה שלנו. אני מודה באופן אישי לך – יושב ראש החברה, ידידי פרופ' שמואל פיינר - על ההובלה המרשימה של המפעל המבורך הזה, וכמובן על הנהגת חוג ההיסטוריה של בית הנשיא. אני מודע לאתגרים העצומים שעומדים לפניכם היום, כמו גם בפני האקדמיה הישראלית בכללותה; בין היתר בדמות חרמות בינלאומיים מדאיגים.

אני מחזק את ידיכם ותומך בכם בכל כוחי – בקדמת הבמה ומאחורי הקלעים; ועושה כל שביכולתי כדי שהכנס הבינלאומי של החברות ההיסטוריות אכן יתקיים בישראל. זה אתגר לאומי חשוב ביותר, ועלינו – לפעול בכל הכוח כדי לצלוח אותו.

יחד אתכם אני מייחל לחזרתם הדחופה של אחיותינו ואחינו החטופים, כחלק מהברית העליונה ביותר בין המדינה לאזרחיה. קול דמי אחינו ואחיותינו זועקים אלינו מתחת לאדמה, מזכירים לנו ש"כל המקיים נפש אחת" – אפילו נפש אחת! – "כאילו קיים עולם מלא". דווקא במעמד הזה, בו ההיסטוריה עמדת לנגד עינינו – עלינו להדגיש ביתר שאת את ההבנה שאם לא נשיב אותם הביתה ניוותר עם פצע מדמם ופתוח שיצרוב לעד את נפשנו כחברה וכאומה. ההיסטוריה שלנו כעם וכמדינה, וקדושת החיים שזורמת בעורקינו כאומה וכמדינה מחייבות למלא בדחיפות את הצו האנושי, המוסרי, היהודי והישראלי העליון: להשיבם.

אני מתפלל יחד אתכם לרפואת פצועי פעולות האיבה ומערכות ישראל, להצלחתם ושלומם של חיילות וחיילי צה"ל, ולחזרתן של המשפחות והקהילות העקורות לנוף מולדתן, בהשקט ובבטחה.

בית הנשיא

رئاسة الرئيس

OFFICE OF THE PRESIDENT

תודה רבה לכם, וברכות לחברה ההיסטורית הישראלית על מאה שנים של עשייה
מבורכת.